בג"ץ 20/5834

בבית המשפט העליון היושב לדין כבית משפט גבוה לצדק בירושלים

התנועה למשילות ודמוקרטיה (ע"ר) 580568772

באמצעות עו״ד שמחה רוטמן ו/או עו״ד זאב לב ו/או עו״ד שמואל שניידר ו/או יסכה בינה מרחוב הברון הירש 4 ירושלים

077-4449672 : פקסי: 02-5714118

העותרת office@rothman-lev-law.com: דוא"ל

- 473 -

- 1. שר המשפטים מר אבי ניסנקורן
- 2. היועץ המשפטי לממשלה, וממלא מקום פרקליט המדינה, עו"ד אביחי מנדלבליט
 - 3. עו"ד ליאת בן ארי, המשנה לפרקליט המדינה לאכיפה כלכלית

על ידי בייכ פרקליטות המדינה – מחלקת בגייצים מרחי סלאח א-דין 29 ירושלים טל: 02-6466590 פקס: 02-6466590

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לצו ביניים

העותרים מתכבדים להגיש לבית המשפט הנכבד עתירה זו למתן צו על תנאי המורה למשיבים לבוא ליתן טעם ולנמק:

- מדוע לא יורה בית המשפט למשיבים 1 ו-2 לפעול להפסקת שימוש במשאבי ציבור שניתנים
 שלא כדין למשיבה 3 בדרך של שירותים משפטיים ושירותי דוברות.
- מדוע לא יפעלו המשיבים 1 ו-2 במסגרת סמכויותיהם וזכויותיהם על פי כל דין, לתבוע מחמשיבה 3 כי תשיב לקופת המדינה את שווי השימוש בשירותים המשפטיים ושירותי הדוברות שניטלו שלא כדין תוך שימוש במשאבי ציבור לעניינים אישיים הנוגעים לה ולבנה.

ובקשה למתן צו ביניים

3. המורה למשיבים 1-2 להפסיק באופן מידי מתן שירותי דוברות ומתן שירותים משפטיים למשיבה 3.

ואלה נימוקי העתירה

<u>הצדדים</u>

 העותרת הינה עמותה רשומה שבין מטרותיה "לפעול למען טוהר מידות בשירות הציבורי ולמען המנהל התקין באמצעות חידוד עיקרון הפרדת הרשויות ועיקרון המשילות".

- 5. המשיב 1 הינו שר המשפטים אשר הינו השר הממונה על משרד המשפטים ועל המשיבים 2 ו-3, כמו גם על מערך הדוברות במשרד המשפטים. כמו כן משיב 1 הינו השר הממונה על עובדי משרדו על פי חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג- 1963.
- המשיב 2 הינו היועץ המשפטי לממשלה, שבהיעדר פרקליט מדינה, נטל לעצמו גם את סמכויותיו
 של פרקליט המדינה, הממונה הישיר על המשיבה 3, ואשר מוקנות לו סמכויות בדינים שונים לפעול בתחום המשמעתי, הפלילי, האזרחי והמנהלי בנושאי העתירה.
- 7. המשיבה 3 הינה המשנה לפרקליט המדינה לאכיפה כלכלית. עניינה בעתירה הוא שמשרד המשפטים מספק למעשה עבורה ועבור משפחתה שירותי תקשורת ושירותים משפטיים שלא כדין.

מיצוי הליכים

- 8. העותרת פנתה במכתב בעניין נשוא העתירה ביום 9.8.2020, אולם לא זכתה לכל תגובה מהמשיבים. הפנייה סווגה כדחופה, שכן באותו שבוע התקיים דיון בעניין צו למניעת הטרדה מאיימת שהוגש על ידי היועץ המשפטי לממשלה, בצעד חריג ביותר המהווה שימוש לרעה במשאבי משרד המשפטים ומשאבי הציבור.
 - העתק מכתב העותרת מצו"ב ומסומן באות "א"
- 9. לפנייה זו טרם התקבלה כל תשובה, ונהפוך הוא, נראה כי המשיבים ממשיכים ופועלים במשאבי הציבור לטובתה האישית של המשיבה 3 ובני משפחתה בניגוד לדין, תוך שימוש לרעה במחלקת הסייבר של משטרת ישראל ובמשאבי הפרקליטות.
- 10. כל הסימנים מעידים כי בכוונת המשיבים להמשיך לעשות שימוש במשאב הציבורי תוך נטילת שירותים בעלי ערך כלכלי משמעותי ביותר בניגוד לחוק לצורך ענייניים משפטיים ויחצניי"ם של הגב׳ בן ארי ובנה, ועל כן מתבקש צו מניעה כסעד זמני לצורך צמצום הפגיעה במשאב הציבורי ומניעת נטילת טובת ההנאה בניגוד לחוק.
- 11. עקב הימשכות השימוש במשאבי ציבור גם במהלך כתיבת שורות אלו, והיעדר זמן מספיק לסקירת מלוא היריעה של הרקע המשפטי והטיעונים שמצדיקים את הסעדים המתבקשים בעתירה העיקרית, מוגשת הבקשה במתכונת בה יובאו עיקרי העובדות והטיעונים המשפטיים בראשי פרקים, ובמידת הצורך ועל פי הוראת בית המשפט ככל שתינתן, תבקש העותרת להרחיב בטיעוניה ולהביא אסמכתאות נוספות לפני הדיון בעתירה העיקרית.

מבוא

עניינה של עתירה זו בהתנהלות חמורה ביותר של שימוש במשאב ציבורי לטובת עובדת הציבור וצרכיה הפרטיים, בניגוד לחוק. שימוש שכזה אף עלול לעלות לכדי עברה פלילית ע"פ חוק העונשין תשל"ז-1977. שימוש זה נעשה אף לטובת בנה של עובדת הציבור, תוך גרימת פגיעה חמורה באינטרס הציבורי, בעקרון השויון בפני החוק ובעקרון שלטון החוק ותקינות המנהל.

בשבועות האחרונים פורסם באמצעי התקשורת השונים כי עולה חשד לכאורה לביצוע עבירות על חוק התכנון והבניה, תשכ״ה-1965, על ידי גב׳ בן ארי בקשר לביתה בראש העין. כתוצאה מכך נקטו אזרחים בפעולות מחאה שונות כנגד בן ארי ובני משפחתה.

עקב פעולות אלו נשלח מפרקליטות המדינה מכתב העוסק בעניינה של גב׳ בן ארי ומהלך אימים על נבחרי הציבור בראש העין במטרה להניעם לחדול מן העיסוק בעניינה של בן ארי.

בנוסף, בעקבות טענות שעלו ברשתות החברתיות כנגד אדם שנחזה להיות בנה של עו"ד ליאת בן ארי, הגיש היועץ המשפטי לממשלה בקשה למתן צו הטרדה מאיימת מבית המשפט השלום כלפי אזרחית שהעלתה את הטענה לפיהן בנה של בן ארי תקף שוטר. במסגרת ההליך התבקשה האזרחית להסיר סרטון שצילמה בעת שהפגינה ליד ביתה של גב' בן ארי.

בנוסף, וחמורה לא פחות היא העובדה כי מערך הדוברות ויחסי הציבור של משרד המשפטים החל להעניק משירותיו לגב׳ בן ארי ואף לבנה במתן מענה לפניות כתבים בענייניהם הפרטיים וזאת תוך דריסת עקרונות ונורמות ציבוריות רבות לרבות, אך לא רק, עקרון השוויון בפני החוק, תקינות המנהל, והאינטרס הציבורי.

הגשת הבקשה לצו למניעת הטרדה מאיימת על ידי היועץ המשפטי לממשלה בעניין פרטי של הגב׳ בן ארי ובנה, וזאת במובחן מבקשות מעין אלו אשר הוגשו מטעמו אך לעיתים נדירות ויוחדו בעיקר למתן הגנה עבור עובדי ציבור שאוימו במסגרת ביצוע תפקידם, כמו גם מתן המטריה התקשורתית לפעולותיה של בן ארי, לרבות עבירות בנייה שביצעה בביתה הפרטי, בוצעו בפועל על ידי מערכות מוסד היועץ המשפטי לממשלה ופרקליטות המדינה, מוסדות ציבורים הממומנים מכספי משלם המיסים אשר בניגוד לחוק הוכפפו לעסוק בעניינים אישים של הגב׳ בן ארי אשר אין להם ולתפקידה כעובדת ציבור דבר מו המשותף.

נדמה איפה כי המשיבים ושלוחיהם זנחו את חובתם לשרת את הציבור תוך פגיעה בנשמת אפו של המשטר הדמוקרטי במדינת ישראל ובעיקרון הבסיסי של המנהל הציבורי כיינאמןיי החב חובת נאמנות לציבור, אשר הוא זה אשר מממן את שכרם של עובדי הציבור על מנת שיפעלו בשמו ולמענו ולא עבור עניינים עסקיים אישיים ויחציינים של מי מעובדי הציבור.

אשר לתפקידה של הממשלה כנאמן ציבור להלן דבריו של השופט חיים כהן:

"לא הרי רשות היחיד כהרי רשות הציבור, שזו בתוך שלה היא עושה, וברצותה מעניקה וברצותה מסרבת ואילו זו כל כולה לא נוצרה כי אם לשרת את הכלל, ומשלה אין לה ולא כלום; כל אשר יש לה מופקד בידיה כנאמן, וכשלעצמה אין לה זכויות או חובות נוספות על אלה, או שונות ונפרדות מאלה, אשר הן נובעות מנאמנות זו או הוקנו לה או הוטלו עליה מכוח הוראות חקוקות" (בג"צ 142/70 פד"י כ"ה(1), 325, 331).

רקע עובדתי

שימוש בשירותי הדוברות של משרד המשפטים לצרכים אישיים בעניין עבירות הבנייה

12. ביום 19.7.2020 פורסם באתר "News 1" חשיפת עו"ד כנרת בראשי בדבר עבירות בניה לכאורה שביצעה המשנה לפרקליט המדינה, עוה"ד ליאת בן ארי, בבית שברשותה בעיר ראש העין.

• העתק הכתבה מצו"ב ומסומן כנספח "ב"

13. על אף שמדובר לכאורה על עבירה על חוק התכנון והבניה, תשכ״ה-1965, שנעשתה על ידי עוה״ד בן ארי ללא כל קשר עם עבודתה בפרקליטות המדינה, באופן אישי ובמסגרת עסקיה הפרטיים, ראתה דוברות הפרקליטות לשלוח תגובה, משל הייתה דוברת אישית של עוה״ד בן ארי, בזו הלשון:

ימדובר בנכס שנרכש ע"י קבוצת רכישה שבה השקיע בעלה של עו"ד בן ארי. לא מדובר בדירת המגורים המשותפת של בני הזוג והמשפחה. נושא פיצול הנכס, שבנייתו הושלמה לפני כחודש ימים, אמור להיות מוסדר באמצעות הוראת השעה /החוקית הרלבנטית (תיקון 117 לחוק התכנון הבנייה). למען הסר ספק, לגב' בן ארי אין שום מעורבות בהשקעות ובעסקים של בעלה, שהוא אזרח פרטי מן השורה "

- 14. עיון בתגובה זו מעלה כי כל כולה עוסקת בעניינים עסקיים-פרטיים של עובדת הפרקליטות ושל יחסיה עם בעלה, ללא שמץ של יחס לענייני עבודתה הציבורית של עוה"ד בן ארי, תוך ניצול של משאב ציבורי ועירוב שאינו במקומו בין דוברות משרד המשפטים, האמונה על שירות האינטרס הציבורי בהתאם למדיניות הממשלה והשר הממונה, לבין צרכיה האישיים של אחת מעובדות הפרקליטות.
- 15. זאת ועוד, ביום 12.8.2020 פרסם בדף הטוויטר שלו, נטעאל בנדל, מעיתון הארץ, כי המשנה לפרקליט המדינה, ליאת בן ארי, זומנה לשימוע לפני הגשת כתב אישום בפרשת עבירת הבניה בראש העין.
- 16. בתוך כ-20 דקות, עדכן בנדל כי ״דוברות משרד המשפטים מכחישים: בן ארי לא זומנה לא לשימוע ולא לחקירה״.

נראה כי משרד המשפטים מספק למשיבה 3 לא רק שירותי דוברות, אלא אף שירותי ניהול משברים תקשורתיים בזמן אמת. לצורך העניין שאלת נכונות המסר שהועבר מדוברות משרד המשפטים אינה עניין לעתירה זו, אולם למיטב ידיעת העותרת, וכפי שפורסם בשלב מאוחר יותר, המשיבה 3 דווקא זומנה לחקירה.

17. זאת ועוד, במענה לפנייתו של העיתונאי בועז גולן הפנתה משיבה 3 בעצמה את העיתונאי לקבלת תשובות מדוברות משרד המשפטים:

צילום המסך מתוך ציוץ שהעלה העיתונאי בועז גולן בטוויטר ביום 9.8.2020

נראה כי המשיבה 3 רואה בשירותי דוברות משרד המשפטים הממלכתי כרכושה הפרטי בהם היא יכולה לעשות שימוש כרצונה וכן משיבים 1 ו-2 מאפשרים לה לעשות כן בניגוד לדין.

שימוש לרעה בכח המשרה לסיוע משפטי בעניין עבירות הבניה

18. ביום 06.08.2020 פנתה פרקליטות המדינה, באמצעות עוה״ד בת-אור כהנוביץ, ישירות לראש עיריית ראש העין המשמש גם כיו״ר הועדה המקומית לתכנון ובניה בעיר, בדרישה למשוך את התערבותם בתיק עבירות הבניה של עוה״ד בן ארי, תוך איום מרומז שהתערבות מאין זו ״עלולה לעלות אף כדי עבירה״.

• העתק המכתב מצורף לעתירה זו ומסומן באות "ג"

19. מעבר לנימה המאיימת העולה ממכתבה של עוה״ד בת אור, הרי שיש בה משום חריגה מסמכות תוך התערבות לטובתה האישית של בן ארי בהליכים פרטיים נגדה ותוך שימוש בזמנם ובמרצם של עובדי הציבור שלא כדין, והפעם תוך עיוות מערכת היחסים שבין מערכות השלטון המקומי ונבחריו לבין פרקליטות המדינה.

שימוש בשירותי הדוברות בעניין בנה של המשיבה 3 (הסרטון)

- 20. ביום 27.7.2020 פורסם ברשת האינטרנט סרטון במסגרתו נראה בן נוער מאיים ואף תוקף שוטר. מפרסמי הסרטון הוסיפו לו כיתוב לפיו הנער התוקף הינו בנה של עוה"ד ליאת בן ארי, מן המקרה הקודם.
- 21. כבר למחרת, ביום 28.7.2020, פורסמה תגובת דוברות משרד המשפטים לסרטון, משל הייתה משרד יחסי הציבור האישי של משפחת בן ארי:

יפייק ניוז: הטענה כי בנה של ליאת בן ארי התעמת אמש עם שוטרים ליד בית משפחתה, היא שקרית. בסרטון שצולם אגב הפגנה שהתקיימה שם, רואים אדם אחר. בניה של בן ארי כלל לא היו במקום. אנו רואים בחומרה את הנסיונות לפגוע בליאת בן ארי ובבני משפחתה יי

22. גם במקרה זה, כבמקרה הקודם, נעשה שימוש במשאבי הציבור, דוברות של משרד ממשלתי, הממומן מכספי ציבור, לטובת עניינים פרטיים של הפרקליטה. מקרה זה הינו חמור עוד יותר שכן לא מדובר אף בעובד הציבור עצמו שכביכול נדרשת לו הגנה. כאן עסקינן בבנה של עובדת הציבור הזוכה לשירותי היח"צ והדוברות הממשלתיים והפועלים במימון הציבור, המגנים עליו מפני פרסום שקרי (לכאורה) ברשת האינטרנט.

שימוש במשאבי המשרד בעניין בנה של המשיבה 3 (הסרטון) – סיוע משפטי

23. בשימוש הבוטה במשאבי הדוברות לצורך הגנה על בנה של עוה״ד בן ארי לא היה די, וביום 6.8.2020 כנה היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט בבקשה לצו למניעת הטרדה מאיימת כנגד גב׳ אורלי לב, אשר ימנע ממנה להמשיך להפיץ את הסרטון האמור.

• העתק הבקשה מטעם היועץ מצו"ב לעתירה זו ומסומן באות "ד"

- 24. גם כאן נקיטת ההליכים לא בוצעה על ידי הנפגע לכאורה, בנה של עו״ד ליאת בן ארי, ואפילו לא על ידי עו״ד בן ארי עצמה שהוגדרה בדיון שהתקיים ביום 06.8.2020 ״הנפגעת״, אלא על ידי עו״ד בן ארי עצמה שהוגדרה בו״ד ניר גנצ׳רסקי וראש יחידת הסייבר מר סנ״צ אבי מייברג, כמו גם העוזרת של עו״ד בן ארי, עו״ד הדר ויינשטיין נוכחים בדיון.
- 25. יצוין בהקשר לשימוש בשירותי הדוברות, כי גם בדיון בדברי הצדדים וגם בהחלטה נאמר במפורש כי הפרסומים בעניין בנה של בן ארי היו פרסומים רשמיים מטעם משרד המשפטים.
 כך למשל בעמוד 3 בשורה 28 בהחלטת השופט נכתב:"ואף משרד המשפטים פרסם הבהרה בהודעה לציבור שהאדם שנצפה לכאורה מכה שוטרים.."

• פרוטוקול הדיון מיום 6.8.2020 מצו"ב ומסומן באות "ה"

26. בדיון שהתקיים ביום 12.8.2020, לאחר שליחת מכתב ההתראה מטעמה של העותרת, המשיכו המשיבים 1 ו-2 בהענקת שירותי ייצוג משפטי למען הסרת פרסום שלטענתם הינו פרסום שקרי על בנה של המשיבה 3.

• פרוטוקול הדיון מיום 12.8.2020 מצו"ב ומסומן באות "ו"

- 27. גם במקרים אלו, זה כלל לא היה ברור כיצד מרשים לעצמם המשיבים לעשות שימוש במשאבי משרד המשפטים כדי לבקש צו המגן על בנה של עובדת המשרד מפני טענה שקרית.
- 28. אך גם בכך לא תמה הכפפת שירותי משיבים 1 ו-2 לטובת צרכיו המשפטיים של **בנה** של משיבה 3.
- 29. ביום 16.8.2020 הגיש משיב 2 הודעה לבית המשפט המעמיקה את בור השימוש במשאבי ציבור לטובתה של משיבה 3 ובנה לפיה נערכה בדיקה שבסיומה הופק דוח מפורט של יחידת הסייבר של משטרת ישראל אודות קיומם או אי קיומם של פרסומים במרשתת מטעם אורלי לב בפרשה.

- 30. בהודעתו מציין משיב 2 כי נערכו לא פחות משתי דוחות מטעם יחידת הסייבר של משטרת ישראל ועוד דו״ח צפייה נוסף של היחידה ובסך הכל 3 דוחות מפורטים של יחידת העילית.(13.8.2020, 16.8.2020, 16.8.2020)
- 31. גם משיב 2 עצמו לא חסך באמצעים, וראה לנכון, נוסף על בדיקות יחידת הסייבר, לערוך בדיקה מטעמו ביום 13.8.2020 לאחר השעה 16:29 כדבריו, אשר תוצאותיה מתפרסים לאורכה ולרוחבה של ההודעה מטעמו.

העתק הודעת משיב 2 מיום 16.8.2020 מצו"ב ומסומן באות "ז" ●

- 32. וכאן תעלה השאלה, האם אדם מן השורה או אף עובד ציבור אשר בעניינו מופצות שמועות ברשת האינטרנט היה זוכה לסיוע אינטנסיבי והדוק מאת יחידת הסייבר של משטרת ישראל ופרקליט צמוד: וכן מכספי מי ממומן סיוע מקצועי זה?
- 33. הן בתגובת הדוברות של משרד המשפטים והן בהתנהלותו הכוללת בפרשה כפי שתוארה לעיל, נראה כי משרד המשפטים לקח, שלא כדין, את החסות על עבירות הבניה שהתבצעו לכאורה בדירתה של עו"ד בן ארי והינו מספק לה מטריה תקשורתית ומשפטית במימון משלם המיסים, ובנוסף הינו מתעבר על ריבים לא לו, תוך שימוש במשאבי ציבור כדי להעניק הגנה תקשורתית ומשפטית למשיבה 3 ולבנה מפני טענות הנטענות כלפיו.

הטיעון המשפטי

<u>המנהל הציבורי כנאמן הציבור</u>

34. המשאב הציבורי המוחזק בידי משרד המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה לרבות פרקליטות המדינה ועובדיהם, אינו שייך להם או לממונים עליהם אלא אמור לשרת את האינטרס הציבורי, כאשר הרשות מחזיקה במשאב כנאמן הציבור תוך שמירה על עקרונות טוהר המידות השמירה על האינטרס הציבורי, תקינות המנהל, והשוויון בפני החוק.

בבג"צ 1113/99 עדאלה נגד השר לענייני דתות ושר האוצר (פ"ד נד 2, 186) נפסק כי:

ייעקרון השוויון מחייב כל גוף ציבורי במדינה. הוא מחייב, קודם כל, את המדינה עצמה. עקרון השוויון חל על כל התחומים בהם פועלת המדינה. המשאבים הוא חל, בראש ובראשונה, על הקצאת משאבים של המדינה. המשאבים של המדינה, אם קרקע ואם כסף, וכן גם משאבים אחרים, שייכים לכל

האזרחים, וכל האזרחים זכאים ליהנות מהם על פי עקרון השוויון, ללא הפליה מחמת דת, גזע, מין או שיקול פסול אחר״.

כך גם בבגייץ **93/7074 סויסא נ׳ היועץ המשפטי לממשלה**, פייד מח 2) 774, 749(

- 35. שימוש במשאב הציבורי כדי לקיים הליכים משפטיים ו∕או מתן שירותי יחסי ציבור ודוברות בעניינים לעובד ציבור בעניינים המצויים לחלוטין במתחם הפרטי, האזרחי והאישי שלו, אינו יכול להיכלל במסגרת פעולות של נאמן הציבור.
- 36. המנהל התקין והעמידה בעקרונות ובנורמות ציבוריות כמו גם סעיפים 287, 284 לחוק העונשין תשל"ז-1977 שוללים את ההתנהלות נשוא העתירה.
- .37 יפים לעניין זה הדברים שנאמרו לעניין זה ב**ע"פ 281/82 אהרון אבו חצירא נ' מדינת ישראל** . לז(3) 673 (1983) :

יי מעשה הפוגע בציבור אינו דווקא מעשה הגורם נזק כספי או חומרי. די בפגיעה באמון הציבור במערכת השלטונית, כדי שיתקיים הרכיב הנ״ל שבמעשה העבירה״.

הדברים מקבלים משנה תוקף בעניינו כאשר נגרם נזק כספי או חומרי למשאבי הציבור.

- 38. יצוין כי במקרים דומים בעבר, הורה היועץ המשפטי לממשלה להימנע שימוש במשאב הציבורי, מערך ההסברה והדוברות, לצרכים אישיים עבור אישי ציבור. ומקל וחומר עבור עובדת מדינה וכל שכן בעבור בנה של עובדת מדינה.
- 39. חזקה על הפרקליטות והיועץ המשפטי לממשלה ועל מי משלוחיהם, אשר מופקדים על שמירת טוהר המידות, השוויון בפני החוק, ותקינות המנהל כי בקיאים הם במסד המשפטי מכוחו מתיר להם החוק לפעול ולהתנהל ועל כן חמורה שבעתיים התעלמותם הבוטה מהחוק ומהוראות הדין.
- 40. במעשיהם של משיבים 1,2 ו-3 נפל פגם מהותי של שימוש במשאבים ציבוריים לצרכיהם הפרטיים של משיבה 3 ובנה ללא כל הסמכה ובניגוד לדין. משכך לא תעמוד להם חזקת חוקיות המנהל, כפי שנקבע בבג"ץ 1227/98 מלבסקי נ' שר הפנים כי:

״חזקת החוקיות אינה בעלת עוצמה רבה. אפשר להפריך אותה באמצעות ראיות נסיבתיות וראיות לכאוריות, ולעתים די אפילו בנסיבות המקרה כדי לערער את החזקה, ולהעביר את נטל הראיה אל הרשות המינהלית״.

41. שימוש שכזה במשאבי הציבור, בזמנם ובמרצם של עובדי הציבור, בנגישות של היועץ המשפטי לממשלה למערכות המשפט ובייצוג על ידי פרקליטות המדינה כדי להגן על עובדת המשרד ובנה מפני סרטון, אשר נטען כי הוא שקרי, מהווה פגיעה חמורה בסדרי המנהל התקין, טוהר המידות ובעיקרון העל של המשפט הציבורי, השוויון בפני החוק.

ביטוי לחובת המדינה לפעול עבור האינטרס הציבורי, בסבירות ובהגינות עוגן בבג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל נ׳ ממשלת ישראל:

ייהמדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל.
[...] מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב, אסור לה למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר תום לב או להימצא במצב של ניגוד עניינים. עליה לקיים את כללי הצדק הטבעי. קיצורו של דבר, עליה לפעול בהגינות."

וכן בבגייץ 1993/03 התנועה למען איכות השלטון נ' ראש ממשלת ישראל:

יי...המחזיקים בסמכות ובכוח מטעם המדינה או מטעם רשות ציבורית אחרת[...] שומה עליהם לזכור ולשמור - לשוות נגד עיניהם כל העת ושלא לשכוח - כי לא בְּשֶלְהֶם הם עושים; כי עושים הם בְּשֶל הזולת, וכי חובה היא המוטלת עליהם לפעול ולעשות בהגינות וביושר ותוך שמירה קפדנית על כל עקרונות המשפט הציבורי"

- 42. עניין השימוש במשאב ציבורי עבור עובד ציבור נדון בהרחבה ובכובד ראש בסוגיית הפעלת מערך שירותי רפואה פרטיים של עובדי ציבור בנכסי מדינה, ראו בג"ץ 4253/02 קריתי נ' אליקים רובינשטיין.
- 43. בחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה (כתוארו אז) אליקים רובינשטיין עומד הוא באריכות על סוגיה זו, ובתמצית:

ייכך כאשר מדובר בבריאותם של בני הציבור תוך שימוש בנכסי המדינה על ידי עובדיה, על אחת כמה וכמה. קיומו של שר"פ כמות שהוא במסגרות הקיימות בבתי חולים ממשלתיים בלא כל הסדרה ופיקוח אינו איפוא כדין יי. בדבריו אלה שולל היועץ את הבסיס החוקי להענקת שירותי בריאות תוך שימוש במשאבי ציבור על ידי עובדי ציבור ומחיל על עובדי הציבור את עקרונות המשפט הציבורי הדורשים היתר מפורש לפעולה שמשמעותה קבלת טובת הנאה בשימוש במשאבי ציבור עבור עובד ציבור.

כמו כן מפנה היועץ לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שירות רפואי לציבור) התשמ"ג-1983 הקובע בין השאר:

(3)לא ייתן רופא שירות רפואי במוסד רפואי ציבורי, זולת שירות ניתן במסגרת יחסי עובד ומעביד שבינו ובין בעל המוסד הרפואי הציבורי, אלא אם קיבל לכך היתר מאת שר הבריאות ובהתאם לתנאי ההיתר.

- 44. ומקל וחומר שבנידון דידן בו נעשה גם נעשה שימוש במשאב ציבורי שלא עבור תכלית ראויה כמתן שירותי רפואה מצילי חיים ושיקולים כבדי משקל אודות ההשלכות האפשריות של היתר לפעילות שכזו על בריאות הציבור אלא עסקינן בעבור מתן שירותי יחסי ציבור, דוברות ושירותים משפטיים בעניינים פרטיים ואישיים לחלוטין של משיבה 3 אשר אין להם ולאינטרס הציבורי כמו גם למילוי תפקידה דבר וחצי דבר.
- . מקנה (מקנה לעותרת, על אף שסעיף 4 ד'2 לחוק מניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב-,2001 מקנה ליועץ המשפטי לממשלה אישור להגיש בקשה לבית המשפט, בקשות שכאלה מוגשות לעתים נדירות ורק לגבי עובדי ציבור שאוימו על ידי מאן דהוא בקשר לעבודתם ולמילוי תפקידם.
- 46. הגשת בקשה שכזו בגין סרטון, שאין בו כל איום או קריאה לפגיעה בעובד ציבור או בבן משפחתו, במהירות רבה ובאופן חריג, מעלה ריח חריף של שקילת שיקולים זרים ולא ענייניים בייחוד נוכח העובדה שהוגשה עבור בנה של עובדת ציבור בן ארי וללא כל קשר למילוי תפקידה.

פגיעה בעקרון השוויון

- 47. מלבד השימוש לרעה במשאבי הציבור בהתנהלותם של המשיבים יש משום פגיעה בעקרון השיוון.
- 48. קשה לדמיין סיטואציה בה ארבעה עובדי ציבור מתייצבים בבית המשפט במטרה להוציא צו למניעת הטרדה מאיימת בשל סרטון שקרי שיופץ על אזרח מן השורה בטענה שהיכה שוטר או בכל טענה אחרת.

- 49. אף לו היה מדובר באיש ציבור, שר בממשלה, חבר כנסת או ראש עיר, אשר הושמץ בציבור שלא בקשר למילוי תפקידו, לא היו מתגייסות הרשויות לרבות מערך הדוברות להגן על שמו הטוב על ידי שימוש בכספי משלם המיסים, ומכאן הפגיעה בעקרון השיוון.
- 50. האיסור לפעול בניגוד עניינים ועל שימוש במשאבי ציבור לטובת ועל ידי עובד הציבור וההפרה של עקרון השוויון בפני החוק והאינטרס הציבורי הכרוכה בפעילות שכזאת, הינן מושכלות יסוד בשיטתנו המשפטית. יפים דבריו של השופט ברק לעניין בסיסיותו של השוויון בערכי היסוד של מדינת ישראל בדנג"ץ 4191/97 רקנט ואח׳ נגד בית הדין הארצי לעבודה ואח׳ (פ״ד נ(33)(5):

יידומה שהכל מסכימים כי השוויון הינו מערכי היסוד של מדינת ישראל. השוויון מונח בבסיס הקיום החברתי. הוא מעמודי התווך של המשטר הדמוקרטי (ראו פרשת קעדאן, עמ'272). הוא ייתחילת התחילות" (השופט מ' חשין בבג"ץ 7111/95 מרכז השלטון המקומי נ' הכנסת, פ"ד נ(3) 485, 501). הצורך להבטיח שוויון הוא טבעי לאדם. הוא מבוסס על שיקולים של צדק והגינות" (ראו בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עירית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, 332, וכן בג"ץ 1703/92 ק.א.ל. קווי אוויר למטען בע"מ נ' ראש הממשלה, פ"ד נב(4) 193).

- 51. עם כל ההבנה לכך שאדם קרוב אצל עצמו, ולקשרי הידידות האמיצים שנוצרו במהלך שנים של עבודה משותפת בפרקליטות המדינה, אין בכך בכדי להצדיק עשיית שימוש פרטי במחלקת הדוברות של המשרד, או בשירותי עריכת הדין של הפרקליטות למטרותיה האישיות של עו"ד ליאת בן ארי.
- 52. למעלה מן הצורך יובהר בזאת כי אין בעתירה זו לחוות דעה בענייניה של הגב׳ בן ארי וברי כי שמורה לה זכות הגישה לערכאות ככל אדם, זכות השמורה גם לבנה. על כן היא רשאית לנקוט בכל הליך בגבולות הדין והחוק שתמצא לנכון במטרה להגן על שמו הטוב של בנה או על שלוות חייה, כראות עיניה ולפי שיקול דעתה ועל חשבונה.

חיוב השבה

53. בקשת העותרת לפיה יורו המשיבים 1 ו-2 למשיבה 3 להשיב את שווי טובות ההנאה בדמות שירותים משפטיים ושירותי דוברות לאוצר המדינה עולה בקנה אחד עם עמדתו של השופט רובינשטיין בע״מ 1/3081/10 תשתיות נפט ואנרגיה בע״מ נ׳ מועצה אזורית חוף אשקלון, שעסק בהסכם ארנונה. השופט רובינשטיין קבע:

"כספי הציבור אינם הפקר, וכשם שאין הקופה הציבורית רשאית לשלוח יד לכיסו של הפרט בלא הצדק, כך גם אחריות הרשות הציבורית - ובית המשפט - היא להבטיח כי לא תימנע גבייתם במקום הראוי לגביה".

משנטלה משיבה 3 טובות הנאה בעלות שווי כספי מהקופה הציבורית בניגוד לדין, עליה להשיבם.

54. בעניין השבה של כספי ציבור שניתנו שלא כדין לעובד הציבור, ראו גם בג"ץ 3599/14 גרשון. שויטלו נגד המועצה הדתית הוד השרון.

הפרת תקנון שירות המדינה

- 55. תקנון שירות המדינה קובע כללים למקרים בהם עובדי מדינה זכאי להגנה משפטית או להשתתפות בהוצאות משפטיות. הזכאות מוגדרת על פי סעיף 43.734 לתקשי"ר, הזכאות קיימת רק "בגין הליך משפטי שיסודו במעשה או במחדל שעשה או שחדל בעת מילוי תפקידו, ובשל התנהגות שהיתה בתחום סמכותו כדין או שנהג בה בתום לב ובסבירות בהיותו סבור כי הוא נוהג בתחום סמכותו".
- 56. גם במקרים אלה, נדרש עובד המדינה לפנות לוועדה משרדית שתאשר את הזכאות בתעריפים שנקבעו ובהתאם לכללי הזכאות.
- .57. במקרה דנן, הסיוע המשפטי שקיבלה המשיבה 3 מהמשיבים 1 ו-2 ניתנו בשל אירועים שאין להם כל קשר לעבודתה של המשיבה 3. אין כל קשר בין עבירות בניה שבוצעו בבית פרטי של המשיבה 3 או לתקיפת שוטר שבוצעה על ידי אדם שהתחזה להיות בנה של המשיבה 3 לבין הנסיבות המצדיקות סיוע משפטי או השתתפות בהוצאות משפטיות של העותרת.
- 58. יתירה מכך, גם במקרים בהם מפורסמות ידיעות על עובד, ולא על בן של עובד, כאילו עבר עבירה משמעתית, וכידוע כל עבירה פלילית יכולה גם להוות עבירה משמעתית, שבפרסומם יש בכדי לפגוע בעובד, נקבע מנגנון בתקשי״ר לצורך טיהור שמו של העובד בפרק 45.4.
- 59. במקרה זה עשו המשיבים דין לעצמם, ופעלו תוך שימוש במשאבי הציבור לצורך המשיבה 3, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הוראות התקשי״ר.

שימוש ברכוש של המדינה

43.11 שבשימוש ברכוש המדינה שלא למטרה שלשמה נועד, מהווה הפרה של סעיף 43.11 לתקנון שירות המדינה הקובע כי: "עובד חייב לשמור על הציוד, על החומרים ועל שאר הנכסים של המדינה הנמסרים לשימושו, לטיפולו או להשגחתו ועליו לנהוג בהם, או בהחלטות שיקבל לגבי השימוש בהם בידי אחרים, באופן חסכוני ויעיל ובהתאם ליעוד שנקבע לשימוש בהם."

קוד אתי לעובדי המדינה

- 61. ההתנהלות בעניינה של המשיבה 3 מנוגדת לכאורה גם לקוד האתי של עובדי המדינה.
- 62. כלל 41 לקוד האתי קובע כי עובד המדינה יימנע מלנצל את מעמדו או תפקידו בשירות המדינה לקידום עניין אישי שלו או של אדם המקורב לו, ולכל מטרה שאינה קשורה במילוי תפקידיו.
- 63. כלל 44 קובע כי עובד המדינה יעשה שימוש ברכוש המדינה רק לצורך התכלית והייעוד שנקבעו לו על-ידי המדינה, ישמור על רכוש המדינה הנמסר לשימושו, לטיפולו או להשגחתו, וינהג בו על-פי כללי החיסכון והיעילות.
- 64. כל זאת מלבד הנקודות הנוגעות למניעת ניגודי עניינים אישיים ומוסדיים, הכלולות הן בקוד האתי והן בהוראות הכלליות בשירות המדינה.

הנימוקים לסעד הביניים

- .65 כל הנימוקים למתן הצו על תנאי עומדים בעינם ובתוקפם גם בנוגע לסעד הביניים. במתן שירותים משפטיים ושירותי דוברות לענייניה הפרטיים של המשיבה 3 ובנה פועלים המשיבים 1, 2 בחריגה מסמכות, בניגוד לכל דין, תוך שימוש במשאב ציבורי לצרכים אישיים, תוך ניצול הכוח שבידיהם למטרות זרות, תוך פגיעה באינטרס הציבורי, בהתעלם מהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, תוך הפרת כללי המנהל התקין, כללי האתיקה וחובות האמון.
 - .66 על המשיבים לעשות כל שלאל ידם למנוע את המשך הפעילות הזאת באופן מידי.
- 67. מאזן הנוחות נוטה באופן ברור ומובהק לטובת העותרת. שמירה על טוהר המידות ועל עקרונות העל של העומדים בבסיס שיטת המשטר הדמוקרטית לפיהן חלה חובה לשיווין בפני החוק, שמירה על האינטרס הציבורי ותקינות המנהל

- 68. סיכויי העתירה על פניה גבוהים בהחלט. נוכח האיסור הברור המורה על איסור שימוש במשאבי ציבור לצרכים פרטיים של ידי מי מעובדי המדינה ו/או בני משפחותיהם, והסתירה הברורה להנחיות היועמייש להנחיות כללי האתיקה של עובדי מדינה ולכל נורמה ציבורית, מנהליות ועקרונית, נראה שסיכויי העתירה גבוהים.
- 69. אשר על כן, מתבקש סעד ביניים בדמותו של צו מניעה המורה למשיבים להימנע מהמשך מתן שירותים משפטיים ושירותי דוברות לגבי בן ארי ובנה.
 - .70 מן הדין ומן הצדק להיענות לבקשה.

	יום 19.8.2020
יסכה בינה, עורכת דין	שמחה דן רוטמן, עורך דין דין אמחה דו רוטמן אורך דין
ב"כ העותרת	ב"כ העותרת